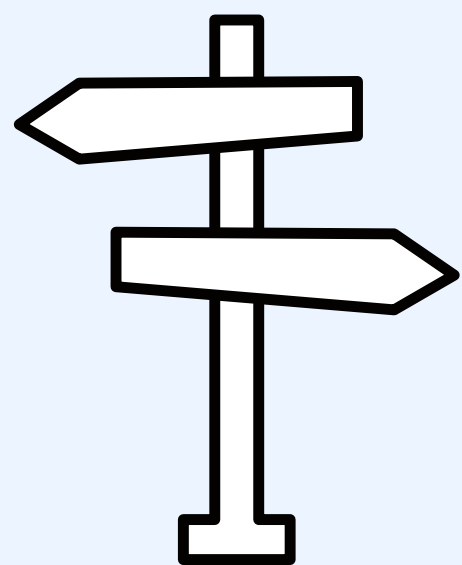




"ובחרת בחיים"

(דברים ל, יט)

פעילות לשעת מחנך

אתגרים והזדמנויות בחופש הגדול

חמ"ד של חופש
הכול אני יכול בחופש הגדול -
האומנם?



מה בערכה:

- רציונל ומבוא לפעילות
- חומר רקע לצוות החינוכי
- יחידה 1 - לי זה לא יקרה! ומדוע להם זה קרה?
- יחידה 2 - זמן קיץ - מתעמתים עם נתונים
- יחידה 3 - "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם"
- נותנים בגדול בחופש הגדול - הצעות לפעילויות לחופשה משמעותית

רציונל ומבוא לפעילות

הרב קוק כתב באגרת לרב חרל"פ: "כל זמן מאיר בתכונתו".

חופשת הקיץ הארוכה מציבה אתגר חינוכי, דתי וערכי בפני הורים ומחנכים ובמיוחד בפני בני נוער הממתינים לה בכליון עיניים ובהתרגשות רבה.

החופשה הגדולה נתפסת בעיני רבים כתקופת פורקן ושחרור מחובות ומאחריות. זאת תקופה שבה נערים ונערות ערים בשעות הלילה וישנים ביום, מבליים זמן רב מול מסכים, שותים ומעשנים יותר ולא מקפידים על תזונה מסודרת. כל אלו אינם מקילים על מי שרוצה ליצוק משמעות לזמנו הפנוי. בנוסף, אחרי למעלה משנתיים מטלטלות של מחלת הקורונה, עולה בקרב מתבגרים צורך בפיצוי על הזמן שהשתבש וצורך בהתנהגות משוחררת יותר. אך זו באה לעיתים לידי ביטוי באי ציות לכללים עד כדי הגעה למצבי סיכון. תהליך גיבוש הזהות אצל נוער דתי כולל, בנוסף לתהליכים המתרחשים אצל כל נער, גם תהליך לגיבוש הזהות הדתית. תהליך זה מעלה שאלות אמוניות, הבוחנות את האמיתות שעליהם התבססו חייו עד כה. התמודדות זו נמשכת ואף מתגברת בימי החופשה.

תקופת החופשה מציבה אתגר בפני בני הנוער, אך גם מזמנת עיסוק בערכים מיוחדים ומאפשרת הארה מיוחדת בבחינת "כל זמן מאיר בתכונתו". לקראת היציאה לחופשה, עלינו לעסוק לא רק ביכולתו של הנער להתמודד עם עולם הפיתויים והבטלה, אלא גם ביכולתו לנצל את זמן החופשה לפיתוח אישיות עצמאית, לחיזוק הזהות ולגילוי דרכו האישית.

מטרת ערכת פעילות זאת היא לתת לצוות החינוכי חומר רקע בנוגע לאתגרי החופשה הגדולה ולאפשר להם לצייד את תלמידיהם בכלים ובמיומנויות שיסייעו להם לשמור על עצמם ואף לפתח את עצמם בתקופה זו - לחזק ולטפח אחריות, שיקול דעת ומחויבות הלכתית לשמירת הגוף והנפש ולבנות לעצמם חופשה משמעותית.



מטרות הפעילות

1. להביא למודעות בני הנוער כי חופשת הקיץ עלולה לחשוף אותם לסכנות רבות בתחומים שונים.
2. להביא למודעות בני הנוער כי אחריות אישית היא המפתח לשמירה על הנפש ועל הרכוש בכל ימות השנה ובפרט בחופשת הקיץ, ולטפח בהם אחריות, שיקול דעת ומחויבות הלכתית לשמירת הגוף והנפש, העשויים למנוע השתתפות בפעילויות פנאי הרות אסון.
3. לברר עם בני הנוער את מידת אפשרותם לעצב לעצמם חופשה משמעותית ולחזק את זהותם הדתית.

"עיקרה של העבודה החינוכית הוא להגביר את הטוב ולהרבות את האור, אבל לשם כך אין מנוס ממלחמה ברע ובחושך. העיקר הוא ה'עשה טוב', אבל לשם השגתו אנו נאלצים לעבור דרך ה'סור מרע'... בני נוער רבים, טובים וישרים, נכשלים, נופלים ברע ונשברים. מתוך בושה, הם מהססים לפנות לעזרה, שוקעים בחושך ומתייסרים. עלינו לחנך את בנינו ובנותינו לבחור בטוב ולמאוס ברע, לדבוק באור ולהתרחק מהחושך, להעצים את גבורת האיפוק שלהם, להעמיק את אמונתם ביכולת הבחירה שלהם ולהגביר את שליטתם העצמית." (הרב אלישע אבינר, "לב בנים")

חומר רקע לצוות החינוכי

ממסכים ועד נרגילות: 5 סכנות שאורבות למתבגרים בחופש הגדול

המתבגרים שלכם יוצאים לחופש הגדול עם סקרנות אופיינית לגיל ורצון להתנסות בתחומים שונים ומסעירים. לאילו סכנות בריאותיות הם חשופים? ד"ר רינה פרידמן, מומחית ברפואת ילדים, וד"ר רועי בן־מנחם, מומחה לבני נוער במצבי סיכון, עם כמה כללים פשוטים שיעזרו למזער נזקים



סמדר כהן-טרקל עודכן: 21.06.22, 07:49

אחרי שנתיים וחצי של קורונה, שכללו שמירה על מרחק פיזי, מסכות, בידודים ולימודים בזום, יוצאים סוף־סוף המתבגרים לחופש הגדול, והם מביאים איתם לחודשיים הקרובים את הסקרנות האופיינית לגיל ואת הרצון להתנסות בתחומים שונים ומסעירים. אלא שלעתים קרובות אורבות להם סכנות שהם לא תמיד מודעים להן או ממעיטים בערכן. ד"ר רינה פרידמן, מומחית ברפואת ילדים ומנהלת שיר"ן של הכללית במחוז חיפה וגליל מערבי, מפרטת את הסכנות ואת השאיפות ההוריות.

(קישור לכתבה)

ההתנהגויות שמאפיינות בני נוער בחופשה הגדולה

שהייה לבד

היפוך יום ולילה

טיולים ונסיעות
מחוץ לבית

שוטטות

בילוי בחופי ים

שהייה
בחוות

ישיבה
מול מסכים

התנסות בחומרים בעלי
השפעה על המוח

מסיבות

מפגש עם מקומות
ועם אנשים שונים

התנסויות מיניות



חומר רקע לצוות החינוכי



הפנאי מאיים על בני נוער ומבוגרים כאחד

מיכל לב ארי, מנהלת שירות הסיוע באינטרנט של עמותת ער"ן, כותבת על הסיכונים שהמתבגרים חשופים אליהם בחופש הגדול...

המתבגרים והמתבגרות נמצאים בעיצומו של החופש הגדול. אחרי למעלה משנתיים מטלטלות של חוסר יציבות, בהן נדרשו לגמישות נוכח השינויים הלא צפויים וחוו חוסר יציבות – מתחיל שוב חופש ללא הגבלות ומגבלות. לאחר תקופה כה מורכבת, עולה בקרב מתבגרים הצורך בפיצוי ובהתנהגות משוחררת יותר שבאה לידי ביטוי בלקיחת סיכונים, אי ציות לכללים, התנסות בחומרים בעלי השפעה על המוח והתנסויות מיניות פרועות. זאת תקופה שבה הרבה בני ובנות נוער ערים יותר בלילה וישנים יותר ביום, מבליים יותר זמן מול מסכים, שותים ומעשנים יותר ולא מקפידים על תזונה מסודרת.

אולי קשה להודות בכך אבל הפנאי מאיים על בני נוער ומבוגרים כאחד. החופש הגדול הוא גם החופש ממסגרות כמו בית הספר המספק מרחב בטוח של גבולות ברורים. יציאה לחופשה לאחר שנתיים מורכבות של סגרים, ריחוק חברתי ולמידה מרחוק, חושפת את בני הנוער לסכנות שונות, רגשיות, חברתיות, פיזיות ומנטליות. נכון שהחזרה לשגרה היתה "ביום אחד". רבים נכנסו לתלם ושכחו את ההתמודדויות שהיו. אבל לאחרים החופש הוא טריגר לחרדות, בדידות, חוסר מעש וחוסר יציבות מתקופת הסגרים והאיום הביטחוני. יש החווים את זה בעצימות גבוהה עם תופעות פיזיות ונפשיות, ויש שמביעים חשש קל או לא מביעים אותו כלל וגם הם זקוקים לתמיכה. קבוצות הווטסאפ והרשתות החברתיות מלאות בעצות – עשה ובעיקר אל תעשה, הרתעה, הרחקה והפחדה מאזורים מסוימים, פעילויות, שעות, התנהגויות ועוד. בהילקח מגוון האפשרויות, הנוער נשאר עם ריק ושעמום המתאוה להתמלא בעשייה כלשהי.

חומר רקע לצוות החינוכי

מתוך סרוגים, ל' בסיוון תשע"ב

חדשות סרוגים < חדשות > קו התפר הדק: הנוער הדתי וסכנת החופש הגדול

חדשות, תרבות

קו התפר הדק: הנוער הדתי וסכנת החופש הגדול

בתור נער דתי לאומי אתה חי את הסתירה, איך אחרי יום לימודים שלם בישיבה, שחלק גדול ממנו מוקדש לקודש, אתה חוזר הביתה ובפועל מסתבר שהרבה יותר מעניין אותך מה קורה ב'כוכב נולד' מאשר מחלוקות אב"י ורבא. הפער הזה הולך ומתעצם בייחוד בחופש הגדול. אז מה עושים?



יובל מורגנשטרן
15:29 20.06.12 ל' בסיון תשעב



*יובל מורגנשטרן דובר מטה הצעירים במפקד הציונות הדתית ותלמיד ישיבת הגולן

אני זוכר היטב את ההרגשה עמה יצאתי לחופש הגדול האחרון שלי, בסוף השמינית.

זה היה לפני חמש שנים, והתחושה הייתה של שחרור גדול. חירות שהיא מעבר לשחרור מהציונים והמסגרת הלימודית. סוג של עצמאות שמאפשרת הכל...

בתור נער דתי לאומי אתה חי את הסתירה הזאת יום-יום. אחרי יום לימודים שלם בישיבה, שחלק גדול ממנו מוקדש לקודש, אתה חוזר הביתה ובפועל מסתבר שהרבה יותר מעניין אותך מה קורה ב'כוכב נולד' מאשר מחלוקות אב"י ורבא.

הפער הזה הולך ומתעצם בייחוד בחופש הגדול. החינוך הדתי עדיין לא מצא דרך אמיתית להתגבר על הפער הנ"ל. מערכת החינוך הציונית-דתית, זו ההולכת על קו התפר הדק שבין מערביות למסורת, דוחפת במו ידיה את בניה לחיים של פשרה.

היא אמנם עוסקת בקודש ובאמונה, אך בעיקר מכמתת בציונים ומבחני בגרות. יש בזה אולי הגיון והרבה שכל, אבל רגש אמוני אין כאן בכלל. הדבר האחרון שיסייע לנער דתי ממוצע להתמודד עם פיתויי החופש, זה החומר ששינן בע"פ למבחן במחשבת ישראל. כך נפלטים להם לחיים, מידי שנה, מאות בוגרים שמרגישים בתוכם פנימה קריעה איומה, בין מה שחנכו אותם כ"ראוי", לבין מה שהמציאות משדרת להם בפועל כ"רצוי". היה יהודי בביתך, ואיש מערבי בצאתך...



חומר רקע לצוות החינוכי

מחקר ראשון מסוגו על נוער דתי בסיכון

מחקר שערכו ד"ר ורד נאמן חביב וד"ר יעל וילצ'יק-אביעד, מהמחלקה לקרימינולוגיה באוניברסיטת אריאל, וד"ר חיים להב, מבית ספר לחינוך במכללת בית ברל, העלה כמה נקודות חשובות:

- תהליך גיבוש הזהות של נוער דתי כולל, בנוסף לתהליכים המתרחשים אצל כל נער, גם את גיבוש הזהות הדתית.
- התהליך מעלה בבני הנוער שאלות אמוניות, הבוחנות אמיתות שעמדו בבסיס חייהם עד כה ולעיתים מערערות אותן.
- קיימת השתקה של שאלות אמוניות - עצם שאילת השאלות והעלאת דילמת הזהות נחשב כפירה ונענה בביקורת קשה מהסביבה.
- נוער דתי בסיכון היטיב לתאר את תחושתו שכל צעד שהוא עושה נתון לפיקוח חברתי נוקשה - בין מצד הבית ומהמשפחה בין מצד הסביבה הלימודית. פיקוח חברתי זה מביא לדחייה של הנער ולדחיקתו לשוליים.
- נוער דתי בסיכון חש רגשות אשמה כבדים מאוד, והם מעצימים את תחושת הבדידות והניכור ועלולים להוביל להתנהגויות סיכוניות. (על פי: ערוץ 7, כ' באייר תשע"ז, 16.5.2017)



יחידה 1 - לי זה לא יקרה! ומדוע להם זה קרה?

מבוסס על חוברת תרבות של פנאי הפעלה מס' 8

שלב א' - משימה אישית

היזכרו בחופשה הגדולה של השנה שעברה

- **תנו דוגמה למצב שבו אתם או מישהו שאתם מכירים נמצא במצב של סיכון.**
- **כיצד הרגשתם במצב זה? אם מדובר במישהו אחר – כיצד לדעתכם הוא הרגיש?**
- **האם לדעתכם אפשר היה להימנע מהסיכון? כיצד?**



יחידה 1 - לי זה לא יקרה! ומדוע להם זה קרה?



שלב ב' - במליאה

המנחה יקרא בזה אחר זה את המקרים מדף האירועים - "להם זה קרה!" ויבקש מן המשתתפים בתום כל סיפור להרים כרטיס שמשקף את תחושותיהם בנוגע לאירוע:



להם זה קרה! - ומה איתך? דף אירועים

1. אז למה לי דוגית עכשיו?

באחד הלילות, במהלך סיור על חוף דוגית, נפגשתי עם קבוצת נערים שנראתה נורמטיבית לחלוטין. התיישבתי איתם. גלגלנו שיחה, ואז התברר כי הנערים הללו עתידים ללמוד באחת הישיבות הגבוהות בתחילת אלול. סקרנותי לא עמדה לי ושאלתי אותם: "אז מה אתם עושים פה?" - זה מקום עם שלל התנסויות ושאלות בסוגיות אמוניות של צניעות, התנסות באלכוהול ואף סמים. תשובתם הייתה: "יש עוד חודשיים עד אז תן ליהנות מהחופש". לחלקם זוהי רק עוד תחנה בדרך בעולם של תהיות ושאלות רוחניות, לאחרים תהיה זאת המחשבה נוספת לכמה העולם קר ומנוכר ולכך ש"לאף אחד לא באמת אכפת ממני", עולם של בריחה מן המציאות הכואבת.

דובי גלר מתאם הרשות למלחמה בסמים במועצה אזורית גולן ומנחה בנושא נוער בגוש הדתי בגולן

3. אבא שערך חיפוש באינטרנט הציל את בתו

אביה של נערה בת 13 החל לחשוש לאחר שלא חזרה הביתה מבית הספר. הוא ערך חיפוש במחשב של בתו וגילה כי הסיבה לאי הגעתה מבית הספר היא פגישה עם גבר אלמוני שאותו הכירה באינטרנט. חוקרי המשטרה תיארו את הילדה, בת למשפחה דתית, כילדה תמימה וטובת לב שגדלה בבית חם ומוגן. על פי החשד, התלהבה הנערה המתבגרת מהגבר, שהציג עצמו כצעיר בן 24, חיזר אחריה באינטרנט והציע להרכיב אותה על האופנוע שלו. היא התפתתה להצעותיו והסכימה להיפגש עימו. אולם, לאחר מעשה התברר כי הגבר, שגילו האמיתי מתקרב ל-40, קבע עם הנערה פגישה סמוך לקניון לאחר שעות הלימודים ורצה לקחת אותה לביתו בתל אביב... רק עירנותו של האב הצילה את בתו ברגע האחרון...

2. עישנה נרגילה ואיבדה הכרתה

נערה בת 16 התמוטטה בחוף הים ופונתה לבית החולים כשהיא מחוסרת הכרה כתוצאה מעישון נרגילה. מבית החולים נמסר כי היא סובלת מהרעלת חד תחמוצת הפחמן (CO) והיא מטופלת בתא לחץ ושמצבה התייצב. הנערה בילתה אחר הצהריים עם חבריה בחוף והם עישנו נרגילה. בשלב מסוים, היא חשה ברע ואיבדה את הכרתה. כשצוות מד"א הגיע, היא כבר הייתה מחוסרת הכרה, וחבריה סיפרו כי התעלפה לאחר שישבו כמה שעות בשמש ועישנו נרגילה. החובשים טיפלו בה בחמצן והעבירו אותה לבית החולים. מנהל חדר המיון אמר כי הנערה סובלת מבעיות נוירולוגיות ומטשטוש, ולדבריו, מצבה היה מקביל לזה של כבאי שנכנס לבית מלא עשן ללא מסכה.

4. נהרג לאחר שנהג במהירות מופרזת

צעיר בן 17 וחצי נהרג בתאונת דרכים וצעיר נוסף שהיה עימו ברכב נפצע באורח אנוש. מחקירה ראשונית עולה חשד שהנהג נסע במהירות מופרזת ואיבד שליטה על הרכב, הרכב התנגש בעץ והתהפך. גם הפצוע אנוש מת מאוחר יותר מפצעיו.

קרה לי

סיכוי נמוך
שזה יקרה לי

לי זה לא
יקרה לעולם

זה יכול
לקרות לי



יחידה 1 - לי זה לא יקרה! ומדוע להם זה קרה?



שלב ג' - דיון במליאה

1. מה למדת על עצמך בפעילות? האם הופתעת?
2. למה זה בכל זאת קרה ואיך זה יכול לקרות לכל אחד מאיתנו?
3. חשש מפני סכנה מלווה את האדם תמיד, וכדי להתמודד עם פחד זה, הוא מייצר לעצמו מנגנון הגנה שאומרי: "לי זה לא יקרה!" תנו דוגמאות להתנהגויות מסוכנות או למצבים מסוכנים העלולים להוביל עד כדי מוות שבהם אינם נזהרים מהם משום שהם אומרים "לי זה לא יקרה!"

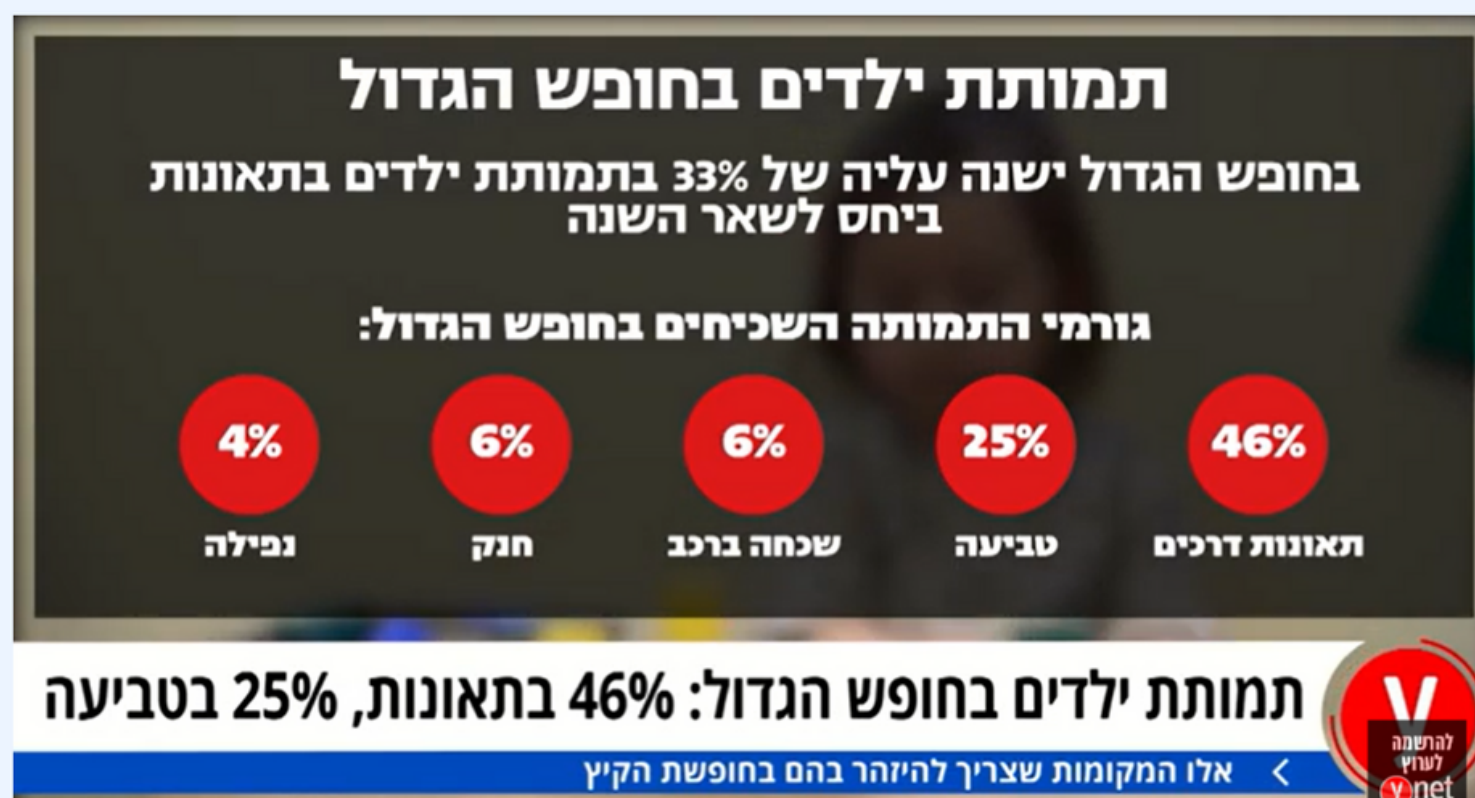


יחידה 2 - זמן קיץ מתעמתים עם נתונים

שלב א' - דיון במליאה

עיינו בכתבה שהתפרסמה ב-ynet בכ"ו באלול תשע"ח, 6.9.2018

- האם הנתונים בכתבות הפתיעו אתכם? הסבירו.
- אילו גורמי סיכון רלוונטיים לדעתכם לבני נוער?
- מניסיונכם וממקרים ששמעתם עליהם - האם יש גורמי סיכון נוספים שאינם מופיעים בכתבות מהם?
- מדוע לדעתכם הסכנות רבות יותר בזמן החופשה הגדולה?



קורבנות החופש הגדול: 136 ילדים מתו בתאונות ב-5 שנים

מדו"ח של ארגון "בטרם" עולה כי הקיץ קיפחו את חייהם 24 ילדים. 11 ילדים מתו כתוצאה מטביעה ושבעה ילדים מתו בעקבות תאונות דרכים. מספר מקרי התמותה עקב טביעות בקיץ השנה היה גבוה ממוצע מספר מקרי התמותה בארבע השנים הקודמות



רוחם אליזרע פורסם: 06.09.18, 09:59

השבוע חזרו 2.3 מיליון תלמידים מחופשת הקיץ, אבל מדו"ח מיוחד של ארגון "בטרם" לבטיחות ילדים" עולה שבמהלך חמש השנים האחרונות 136 ילדים נהרגו במהלך החופשה. החדשות הטובות: ירידה במספר הנפגעים בתאונות דרכים; החדשות הרעות: זינוק במספר הילדים שטבעו בחופש הגדול.

על פי הדו"ח שבחן את מספר מקרי התמותה בכל שנה בחמש השנים האחרונות בין התאריך 21 ביוני ועד התאריך 31 ביולי, השנה מתו בתאונות במהלך חופשת הקיץ 24 ילדים ובני נוער. זהו מספר נמוך במעט בהשוואה לממוצע מקרי התמותה בארבע השנים שקדמו לכך, העומד על כ-28 ילדים בשנה. סיבות ההיפגעות העיקריות אשר הובילו לתמותה בחופשת הקיץ היו טביעות (11 מקרי תמותה) ותאונות דרכים (שבעה מקרי תמותה).

תמותת ילדים בחופשת הקיץ

התפלגות לפי מין:					
2014	2015	2016	2017	2018	סה"כ
31 ילדים	19 ילדים	25 ילדים	37 ילדים	24 ילדים	136 ילדים
17 בנים	12 בנים	17 בנים	18 בנים	17 בנים	81 בנים
14 בנות	7 בנות	8 בנות	19 בנות	7 בנות	55 בנות

התפלגות לפי קבוצת גיל:			
גילאי 4-0	גילאי 5-9	גילאי 10-14	גילאי 15-17
51 ילדים	27 ילדים	22 ילדים	34 ילדים

ynet

סיבת המוות בחופשת הקיץ

טביעה	תאונות דרכים	נפילה	מכה או חבלה	שונות*
41 ילדים	54 ילדים	8 ילדים	4 ילדים	29 ילדים

ynet

*כוויה, אלרגיה, מכות חום, השארת ילדים ברכב

מבחינת מין הנפגעים, בדומה להתפלגות תמותת הילדים מהיפגעות לאורך השנה כולה, כשני שלישים ממקרי התמותה בחופשת הקיץ השנה היו של בנים.

זמן קיץ
מתעמתים עם נתונים

לפניכם כותרות של כתבות:

1. מה המכנה המשותף לכותרות?
2. האם נחשפתם לאירועים דומים?
3. כיצד אתם מרגישים אל מול מקבץ כותרות זה?

שלב ב' - קבוצתי

אור ירוק: כאלף ילדים ובני נוער נפגעים
בתאונות דרכים בערים, בחופש הגדול
ביקנעם נפגעו 21 ילדים בתאונות, בחופש הגדול. המנכ"ל ארז קיטה: "המדינה
חייבת להגביר את מודעות הילדים והוריהם לסכנות שהכביש מציב, במיוחד לפני
החופש הגדול"

מתוך: עיתון כוכב - רשת עיתונות מקומית, 20.6.2017

בחופש הגדול הילדים ובני הנוער חשופים לסכנות רבות במרחב הווירטואלי (פלאפונים, מחשבים,
רשתות חברתיות). מחקרים מצביעים על חשיפה גבוהה בכל הגילאים להצקה, לדחייה, השפלה,
להולכת שולל ע"י אדם אחר ואף חשופים לפני גיל 13 לאתרי פורנו. פדופילים אורבים ברשתות
החברתיות לקורבנות התמימים שלהם ומנצלים את השימוש האינטנסיבי של הילדים ובני הנוער,
שנעשה במקרים רבים ללא זהירות ומודעות לסכנה האורבת להם. ניתן למנוע ולצמצם את הסכנות
ברשת בתקופת החופש הגדול וזאת באמצעות פתרונות טכנולוגיים ואימוץ דרכי התנהגות נכונות של
הורים ושל ילדיהם, המותאמים לגילאים השונים.

מתוך: אתר securitip

החופש בעיצומו, וחלק מהנוער המשועמם מחפש מפלט בסמים ואלכוהול: "יש אלימות"

במשטרה מדווחים על עלייה חדה בשימוש באלכוהול וסמים קלים בקרב בני נוער. רבים מהם
אומנם לא מזיקים ובעיקר מחפשים הרפתקאות, אך אחרים מפריעים לשכנים, מתפרעים
ומעורבים באירועי אלימות. "כשאין מה לעשות בבוקר, יושבים כל הלילה" | "על הברזלים
2022", פרויקט מיוחד

מתוך: אתר וואלה 15/08/2022

לא עוצרים בגראס: הקרחנה הדתית על הכנרת
בחופי הכנרת מחכים לצעירי המגזר חופש מוחלט, ים ונוף עוצר
נשימה, אך גם סיגריות, נרגילות, אלכוהול וסמים. כתב מוצש בילה
לילה בחוף לבנון וגילה מה יש לצעירים לחפש שם בכלל ולמה זה יכול
להיגרמר רע

מתוך: מקור ראשון, 22.8.2015

20 נערים שטיילו בנחל אשלים
שבנגב חולצו היום (שישי) במבצע
מיוחד לאחר שהתייבשו ונזקקו
לסיוע. הנערים, תלמידי ישיבה
ממרכז הארץ, ערכו סיור בנחל
החוצה את הנגב ממזרח למערב.
בשעות הצהריים כמה מהם התייבשו
לאחר שלא צרכו כמות מספקת של
נוזלים והם הזעיקו עזרה.

מתוך אתר Rotter 16.9.2016

חופש מסוכן: נערים מתפרעים בכביש

הם רוכבים על אופניים חשמליים והוברבורד במהירות וללא קסדה, מסכנים הולכי
רגל וגורמים לתאונות דרכים. שבועיים אחרי תחילת החופש הגדול, ב"אור ירוק"
תיעדו בני נוער בכל הארץ שמשתוללים בכבישים ועוברים על החוק. כך זה נראה

מתוך: אתר mako 9.7.2017

מת הנער בן ה-14 שטבע בקריית ים

הנער טבע בחוף שאינו מוכרז וללא מציל. הוא פונה לבית החולים רמב"ם בחיפה
לאחר שנמשה מהמים כשהוא מחוסר הכרה, ולאחר שבוע וחצי נקבע מותו

מתוך: אתר mako 11.6.2017

מרבית הנוער בסיכון בחוף דוגית: דתיים לאומיים
חוף דוגית, לימה של הכינרת, הפך בעשור האחרון למעוז המרכזי של הנוער הדתי המורד.
התפוסה בחוף מגיעה לשיאה בימים אלה, ימי החופש הגדול, כמו גם לקראת חופשות
החגים. הנתונים - מדאיגים: כ-90% מבני הנוער השוהים בחוף - משתייכים לציבור הדתי
לאומי. בני הנוער המבלים במקום נוהגים לעשן סיגריות וסמים קלים, לשתות אלכוהול עד
כדי שכרות מוחלטת וכן לחרוג מכללי הצניעות המקובלים בין בנים לבנות בחברה הדתית.

מתוך: אתר כיפה, 25/08/11 כה באב התשעא

מטלה בקבוצות

יחידה 2 - זמן קיץ מתעמתים עם נתונים

תמרור הוא סימן מוסכם המנחה את ההולכים בדרך!



אין אפשרות
לעשות פרסה



עצור



אין כניסה



אבנים מדרדרות מימין



כביש מסתיים
(סוף הדרך)



מקום סכנה



האט

1. בחור בתאורח מתארחים שפניכם שעשוי להתמוצצ עם מצב אחד או יותר מאלה שהוצגו בסקר הקוצם. הסביבו את בחירתכם.
2. באילו תחומים נוספים בחיים, שלא מוצבים בהם תאורחים מוחשיים, אפשר להשתמש בהשאלה בתאורחים? הצגו.



רגע למחשבה

שאלות לדיון בקבוצה

1. מה לדעתכם גורם לבני נוער להתנהג לעיתים בצורה מסוכנת?
2. מתי התנהגות נהיית למסוכנת?
3. באילו מקרים בחיים לדעתכם מוצדק להיכנס לסיכון?
4. האם זהירות מנוגדת בעיניכם לאומץ לב? האם אדם זהיר הוא אדם פחדן?
5. על אילו ערכים אנו צריכים לדעתכם לבסס את ההתנהגות שלנו במצבי סיכון?
6. כיצד ערכים אלו באים לידי ביטוי בחזון החמ"ד?

יחידה 3 - ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" (דברים ז, טו)

לימוד מקורות בזוגות

מכתב מאב לבן - לצורך" טיול בעלמא"

אין כל היתר להיכנס לחשש סכנה בכל מקום שיש בו חשש סכנה
אפילו בדרך מיעוט ורחוק מאוד.
(עצם ההליכה לטייל במקום שיש בו אפילו חשש רחוק של סכנה...
אינה מן הראוי)

(מתוך: מכתב של הראי"ה קוק לבנו הרב צבי יהודה, איגרות ח"ג עמ' קלב)

"לעולם אל יעמיד אדם עצמו במקום סכנה" (שבת לא ע"א)
"צריך האדם לשמור עצמו מן המקרים הנהוגים בעולם, כי הא-ל ברא
עולמו ובנאו על יסודות עמודי הטבע, וגזר שתהיה האש שורפת והמים
מכבין הלהבה, וכמו כן יחייב הטבע, שאם תפול אבן גדולה על ראש
איש, שתרוצץ את מוחו, או אם יפול האדם מראש הגג הגבוה לארץ,
שימות. והוא ברוך הוא חנן גופות בני אדם, ויפח באפיו נשמת חיים,
בעלת דעת לשמור הגוף מכל פגע... כי הטבע, שהוא מסור בידו, יעשה
פעולתו עליו, אם לא ישמר ממנו... על כן תצוונו התורה לשמור
משכנותינו ומקומותינו לבל יקרנו מוות בפשיעתנו, ולא נסכן נפשותינו
על סמך הנס." ("ספר החינוך", מצוות מעקה, מצוה תקמ"ו)

1. לעתים קרובות אנשים
נוטים לזלזל בחוקים, כאלו
שהיות ובחובת שמירת השול
והרכוש ומאמנים שיהיה
בסדר, שילי זה לא יקרה,
ש"הכל בידי שמיים". כיצד
מציע ספר החינוך לנהוג כדי
להישמר מסכנות אלו ולנפוש?

2. הביאו דוגמאות לפעילויות
של בני נוער בחופשה
הצבולה שאינן עולות בקנה
אחד עם האמור לעיל.
3. נסחו מסקנה מעשית
הנובעת מהכתוב בקיצושי.

שמירת הגוף על פי הטבע
"צריך האדם להרחיק את עצמו
מדברים המאבדו את הגוף.
ולהנהיג את עצמו בדברים
המבריאים והמחלימים את
הגוף." (קיצור שלחן ערוך, סי'
לב, ס"א)

4. התניה של הכה קוק לבנו
מחייבה את חשיבות הבהירות והיא
משל לכל פעילויות הפנאי. מה
אפשר לאמוצ ממנה לחינוך?
5. הציעו הצעות ליוזמות כיתתיות או
בית ספריות להגברת האמוצות
לשמירה על כלי הביטחון והבריאות
במהלך חופשת הקיץ המתקרבת



מכתב שלא נכתב: אבא, תראה לי שהעולם מצפה לחידוש שלי

למרות הטיולים והזמן המשפחתי יחד, החופש הגדול מביא אתו גם התמודדויות של ההורים עם ילדיהם המתבגרים. לירון אבני, מכפר הנוער הדתי נוה שריה, על התחושות של הילדים במקרה של משבר והתרחקות, בריחה, חזרה בשאלה ועוד

לירון אבני

14/08/18 11:36 ג' באלול התשעח



אילוסטרציה, צילום: shutterstock

כשאני עצבני ובלחץ תנו אמירה קצרה ותשאירו לי מרחב ואויר. בהמשך תדברו איתי בנחת.

אני מעריך את הגבולות שלכם כשאתם עקביים ומכבדים אותי בטון החלטי אבל רגוע. זה מרגיע אותי שיש על מי להישען שאתם לא מזגזגים כמוני. תדרשו ממני להיות 100% אני! מקורי יצירתי ומיוחד. לא כדי לרצות מישהו או להציג הצגות.

תראו לי שהעולם מצפה לחידוש שלי! זה ייתן לי תחושת משמעות. תדגימו לי בקשת עזרה כשאתם מרגישים לחץ.

ככה גם אני אלמד שזה בסדר להתיעץ.

אל תפסיקו להיות נוכחים לי בחיים בכבוד ובנועם אבל בעקביות.

את כל זה רציתי להגיד לך כשנכנסת אלי היום לחדר ושאלת: "מה העניינים?" ומה שהצלחתי לפלוט היה: "פסדר..."

קישור לאתר כיפה ג' אלול תשע"ח 14/8/18

נותנים בגדול בחופשה הגדולה - הצעות לפעילויות לחופשה משמעותית

יום אהבת ישראל

- ואהבת לרעך כמוך... זה כלל גדול בתורה" גיליון חמ"ד 38
- יום אהבת ישראל - גיליון חמ"ד 26 (על סדר היום 98)
- ימי בין המצרים - גיליון חמ"ד 2
- דף חברותא בנושא אחדות ושותפות
- אחדות ושותפות - סרטונים ומקורות מלווים בשאלות לדיון

לקראת החופשה:

- העמקת הקשר האישי עם התלמידים
- הכנת לוח חופשה אישי
- ערב במ"ה (בית מדרש הורים) להורים לקראת החופשה בהובלת רכזי ח"ח ויועצות
- הכנה לתעסוקה לקיץ - זכויות בני הנוער בעבודה
- שולחן שותפים ברשות המקומית - מחלקות חינוך ונוער, מנהלי בתי ספר וצוותיהם, תנועות נוער וארגוני נוער, גרעינים תורנים ועוד

חסד וחמ"ד בחמ"ד של חופש

החופש לתת בגדול
"לאורו נלך" -

מוקד התנדבות לבני הנוער תשפ"ג



"מטרת החינוך היא להכשיר את האדם לצורתו המתוקנת

שהנקודה המרכזית שבה היא לעשותו טוב וישר"

(הרב קוק)

מאמרים, סרטונים ופעילויות נוספות ניתן למצוא:

1. חוברות חמ"ד של חופש ותורת הפנאי בקישור
2. מים חיים - שעורים בנושא מניעת טביעות - בקישור
3. מים חיים - הועד הארצי למניעת טביעות - קישור לסרטונים
4. הזולה של חצרוני - קישור לסרטון

חופשה בטוחה ומשמעותית !

פיקוח על החינוך החברתי קהילתי בחמ"ד

וצוות מה"ד חמ"ד